

Súd: Okresný súd Stará Ľubovňa
Spisová značka: 5C/223/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8514204371
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 09. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Judita Dubjelová
ECLI: ECLI:SK:OSSL:2015:8514204371.1

Rozhodnutie

Okresný súd Stará Ľubovňa samosudkyňou JUDr. Juditou Dubjelovou v právnej veci navrhovateľa V. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. Y., X. S. XXX/X, občana SR, právne zastúpeného K. O. H., nar. XX.X.XXXX, bytom S. XX, XXX XX N. Y. proti žalovanému PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 824 96 Bratislava 26, IČO: 35 792 752, právne zastúpeným Advokátskou kanceláriou JUDr. Andrea Cviková, s. r. o., so sídlom Kubáňiho 16, 811 04 Bratislava, P.O.BOX 41, IČO: 47 233 516 v konaní o určenie, že spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov takto

rozhodol:

Súd u r č u j e, že úver poskytnutý na základe zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 17.6.2013, uzavretej medzi žalobcom a žalovaným, je bezúročný a bez poplatkov.

Navrhovateľovi súd n e p r i z n á v a náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

Žalobca žalobou doručenu súdu dňa 6.8.2014 žiadal, aby súd určil, že úver poskytnutý na základe zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 17.6.2013 uzavretý medzi žalobcom a žalovaným je bezúročný a bez poplatkov.

Žalobu odôvodnili tým, že dňa 17.6.2013 uzavrel zmluvu o revolvingovom úvere, na základe ktorej mu bol poskytnutý úver vo výške 1 500 eur. Uviedol, že žalovaný zneužil jeho finančnú tieseň a uzavrel s ním pre neho nevýhodnú zmluvu. Mal za to, že v zmluve sú použité nekalé obchodné praktiky a zmluva bola uzavretá v rozpore s dobrými mravmi. Návrh podmienok zmluvy nemohol ovplyvniť. V zmluve je neprimeraná výška úroku, predpokladaná výška RPMN je 70,01 %, odplata za poskytnutú službu je 367,49 eur, za ktorú nedostal primeranú službu a úroky z omeškania 5,5 % ročne.

Súd poučil účastníkov konania o ich procesných právach a povinnostiach.

Žalovaný vo vyjadrení doručenom súdu dňa 15.1.2015 uviedol, že nárok uplatnený žalobcom považuje za nedôvodný a v celom rozsahu ho neuznáva.

V prvom rade poukázal na skutočnosť, kedy žalobca bez akejkoľvek zmienky o predzmluvných vzťahoch, (prípadne iných svojich žiadosti o poskytnutie úveru od žalovaného) tvrdí, že mala byť zneužitá jeho finančná tieseň a že uzavrel pre neho nevýhodné zmluvy. Poprel dôvodnosť žaloby po stránke skutkovej a právnej. Sám žalobca požiadal o poskytnutie úveru, pričom pred uzavretím samotnej zmluvy o revolvingovom úvere mu bol poskytnutý zákonom stanovený formulár Štandardných európskych informácií o spotrebiteľskom úvere. Podpisom potvrdil, že bol informovaný o uvedených podmienkach a s nimi súhlasil. Tvrdenie o finančnej tiesni žalobcu žalovaný považuje za právne nedôvodné. Finančná tieseň nie je právne relevantným dôvodom na vyvodzovanie neplatnosti zmluvného vzťahu. Pred uzavretím zmluvného vzťahu žalovaný si vyžiadal od žalobcu prehľad jeho záväzkov a až na základe toho pristúpil k schváleniu žiadosti a k uzavretiu zmluvného vzťahu. Uzavretie zmluvy aj zo strany žalobcu je dobrovoľné a samotné tvrdenie, či konštatovanie postavenia „spotrebiteľa“ nie je právne relevantným dôvodom na zbavenie zodpovednosti žalobcu vyplývajúce z uzatvárania zmluvných

vzťahov. Žalobca si podmienok, za ktorých bol ochotný vstúpiť do zmluvného vzťahu, bol vedomý, tieto akceptoval a opakovane žiadal o poskytnutie peňažných prostriedkov. Tvrdenie, že návrh podmienok zmluvy nemohol ovplyvniť ho, žiadnym spôsobom nezabavuje zmluvnej zodpovednosti. Ďalej uviedol, že tvrdenie žalobcu o neprímeranom úroku považuje žalovaný za nedôvodné, nakoľko posudzovanie výšky odplaty sa riadilo ustanovením § 53 ods. 6 Obč. zák., pričom finančným trhom sa rozumie „sústava subjektov finančného trhu, jeho nástrojov a transakcií s týmito nástrojmi a medzi týmito subjektmi.“ Z hľadiska určenia toho, ktorý údaj je relevantný pre posudzovanie zákonnosti výšky odplaty podľa ust. § 53 ods. 6 Obč. zák., je nesporné, že je ním práve údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov. Výška priemernej RPMN za rovnaký úver, ako bol poskytnutý žalobcovi bola 45,66 %. Túto hodnotu, ktorú je možné považovať za obvyklú odplatu na finančnom trhu, odplata dohodnutá v zmluve neprekračuje podstatným spôsobom. Vzhľadom na uvedené žiadal žalovaný návrh zamietnuť a priznať mu náhradu trov konania. Žalovaný sa tiež vyjadril podaním doručeným súdu 28.9. 2015, kde uviedol, že predmetná zmluva o RÚ nepodlieha testu neprijateľnosti, keďže v nej je uvedený aj predmet plnenia aj cena plnenia, podľa dohody o poskytnutí služby. Dohoda o poskytnutí služby bola oddelená aj graficky, aj došlo ku nej samostatne uzatvorením, teda nie automaticky spolu s úverovou zmluvou. Dodanie alebo nedodanie služby je výsledkom rozhodnutia žalobcu, nie žalovaného, ktorý po právnej stránke nemá možnosť vnútiť žalobcovi výkon jeho práv.

Pojednávania sa žalovaný a jeho právny zástupca nezúčastnili, právny zástupca žalovaného svoju neúčast', ako aj neúčast' žalovaného, ospravedlnil, nežiadal pojednávanie odročiť, preto súd v súlade s § 101 ods. 2 O.s.p. prejednal vec v ich neprítomnosti.

Na pojednávaní žalobca a jeho splnomocnený zástupca na podanej žalobe trvali, uviedli, že zmluva, ktorá bola uzavretá medzi účastníkmi dňa 18.6.2013, je bezúročná a bez poplatkov, keďže obsahuje nekalé obchodné praktiky, neprímeraný vysoký úrok - ročná úroková sadzba bola veľmi vysoká - 70,01 % ročne, ale v období uzavretia zmluvy o úvere bola vyhlásená ročná úroková sadzba pre bankové obchody vo výške 14,56 %, teda ide o neprijateľnú podmienku zmluvy. Pri uzavretí zmluvy o úvere jednal žalobca so sprostredkovateľom žalovaného, žiadosť o úver mu bola predložená na predtlačenom formulári, kde bol uvedený úverový limit, splatnosť úveru, mesačná splátka RPMN, ročná úroková sadzba, poskytnutá čiastka revolvingu, suma, ktorú musí zaplatiť za celú dobu čerpania, predpokladaná RPMN. Ďalej poukázali na skutočnosť, že žalobcovi nebol poskytnutý úver vo výške 1 500 eur, ale v skutočnosti mu bola vyplatená len suma 873,41 eur, o čom predložil súdu výpis z účtu. Zo sumy 1 500 eur žalovaný započítal žalcovi pohľadávku vo výške 259,10 eur zo zmluvy o RÚ č. XXXXXXXXXX, čo je uvedené aj v oznámení veriteľa a tiež mu stiahol zo schváleného úveru odplatu za poskytnutie služby vo výške 367,49 eur. Úver splácal splátkami mesačne po 77,05 eur a celkom uhradil žalovanému sumu 1 580,75 eur, a to okrem toho, čo žalovaný stiahol žalobcovi z úveru. Predložil súdu potvrdenie o platbách za obdobie od septembra 2013 do februára 2014, tiež za obdobie od mája 2013 do augusta 2014, za obdobie od októbra 2014 do januára 2015, pričom v januári 2015 uhradil sumu 77,05 eur a tiež aj sumu 430 eur. Poukázal na to, že úroková sadzba uvedená v zmluve v porovnaní s vyhlásenými ročnými úrokovými sadzami NBS je o 400 % vyššia, teda ide o nekalú obchodnú praktiku a aj preto je potrebné považovať úver za bezúročný a bez poplatkov.

Naliehavý právny záujem na určovacej žalobe odôvodnil žalobca a jeho zástupca tým, že, určením súdu, že je úver bezúročný a bez poplatkov, sa odstráni stav právnej neistoty, právne postavenie žalobcu sa zlepší, bez tohto určenia by bolo jeho právne postavenie neisté, keďže u žalovaného má uzavretých viac úverových zmlúv. Žalobca zdôraznil, že iné východisko v situácii, v akej bol v čase uzatvorenia revolvingovej zmluvy, nevidel, keďže banky mu odmietli poskytnúť úver alebo pôžičku na rozdiel od nebankových subjektov. Žalovaný v čase, keď uzatvoril napadanú zmluvu, vedel, že má s ním uzatvorené ďalšie zmluvy a teraz popiera skutočnosť, že predmetný spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov. Určovacím výrokom súdu sa dosiahne odstránenie spornosti daného právneho vzťahu a ochrana jeho práv a právom chránených záujmov ako spotrebiteľa v zmysle ustanovení OZ, zákona o spotrebiteľských úveroch a v zmysle Smernice Rady 93/13 EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, kdeže predmetná zmluva obsahuje neprijateľné podmienky. Poukázal aj na to, že súd aj bez návrhu, t.j. z úradnej povinnosti preskúmava spotrebiteľskú zmluvu, či neobsahuje neprijateľné podmienky, teda neplatné podmienky zmluvy v zmysle § 53 a nasl. OZ a či z tohto dôvodu je zmluva neplatná čiastočne alebo celkom, či táto zmluva obsahuje podstatné náležitosti stanovené v zákone o spotrebiteľských úveroch.

Súd vykonal dokazovanie prednesom žalobcu a jeho zástupcu, oboznámil sa s obsahom listinných dôkazov - Zmluvou o poskytnutí revolvingového úveru č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 17.6.2013, oznámením veriteľa o schválení úveru, úrokovými mierami úverov za rok 2013, ako aj spisom tunajšieho súdu 5C/222/2014 na základe čoho ustálil tento skutkový stav:

Žalobca uzatvoril so žalovaným zmluvu o revolvingovom úvere dňa 17.6.2013, na základe ktorej mu žalovaný poskytol úverový limit vo výške 1 500 eur s počtom splátok 48, splatnými 14. dňa v mesiaci, s mesačnou splátkou vrátane úrokov 77,05 eur, celkovou čiastkou, ktorú musí dlžník zaplatiť vo výške 3 698,40 eur (t.j. úver + úroky za celú dobu čerpania úveru), predpokladaná RPMN za úver 70,01 %, ročnou úrokovou sadzbou úveru 70,01 %, priemernou RPMN za úver 48,52 %, poskytnutou čiastkou revolvingu 628,73 eur, celkovou čiastkou pri revolvingu, ktorú musí dlžník zaplatiť vo výške 1 849,20 eur (revolving + úroky za celú dobu čerpania revolvingu), predpokladanou RPMN úveru po poskytnutí revolvingu 64,19 %, ročnou úrokovou sadzbou revolvingu 80,98 %, ročnou úrokovou sadzbou úrokov z omeškania 5,5 %.

Súd z obsahu zmluvy zistil, že sa jedná o typovú zmluvu, keď tlačivo - formulár označený ako Žiadosť o poskytnutie revolvingového úveru / Zmluva o revolvingovom úvere a je rozdelené vertikálne na 13 časti, s možnosťou vpisovania konkrétnych údajov o spotrebiteľovi a revolvingovom úvere, jeho výške, 7. časť obsahuje predtlač textu písaného drobným písmom, v ktorom je odkaz na úpravu obsiahnutú v zmluvných dojednaniach a 8. časť obsahuje dohodu o poskytnutí služby. V spodnej časti tlačiva je priestor pre podpis dlžníka, spoludlžníka 1, 2, miesto a dátum podpisu.

Zmluvné dojednania Zmluvy o revolvingovom úvere, na ktoré odkazuje zmluva, neboli súdu predložené. V rovnaký deň k zmluve č. XXXXXXXXXXXX účastníci konania uzatvorili rozhodcovskú zmluvu.

Ako vyplýva z obsahu tejto zmluvy a z oznámenia o schválení úveru, žalovanému bola poskytnutá a schválená čiastka úveru vo výške 1 500 eur, ale skutočne mu bola poskytnutá čiastka 1 132,51 eur, keďže od poskytnutej čiastky si stiahol žalovaný poplatok za poskytnuté služby sumu 367,49 eur (1 500-367,49) a okrem toho so súhlasom žalobcu z poskytnutého úveru si započítal na pohľadávku zo zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXXXX sumu 259,10 eur, teda v skutočnosti žalobcovi bola vyplatená suma 873,41 eur. Žalobca sa zaviazal splatiť úver v 48 mesačných splátkach po 77,05 eur, pričom sa zaviazal splatiť celkovú čiastku 3 698,40 eur, ročná úroková sadzba úveru bola dojednaná 70,01 %, RPMN za úver bola 65,40 %, priemerná RPMN za úver 48,52 % poskytnutá čiastka revolvingu 628,73 eur, celková čiastka revolvingu, ktorú má dlžník zaplatiť 1 849,20 eur, predpokladaná RPMN úveru po poskytnutí revolvingu 70,01 %, ročná úroková sadzba revolvingu 80,98 %.

Podľa internetových zistení na webovom sídle Národnej banky Slovenska <http://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/udajove-kategorie-sdds/urokove-sadzby/priemerne-urokove-miery-z-uverov-obchodnych-bank> <<http://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/udajove-kategorie-sdds/urokove-sadzby/priemerne%20urokove-miery-z-uverov-obchodnych-bank>>, priemerné úroky zo spotrebiteľských úverov obchodných bánk zverejnených Národnou bankou Slovenska v júni 2013 bola úroková miera spotrebiteľských úverov s fixáciou od 1-5 rokov 15,77 % a ročná percentuálna miera nákladov bola 16,41 %.

Na základe takto ustáleného skutkového stavu súd právne uzatvára:

Podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ) výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Podľa § 39 OZ neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 41 OZ ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo, nevyplýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu.

Podľa § 52 ods. 1 OZ spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 2 OZ ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

Podľa § 52 ods. 3 OZ dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 52 ods. 4 OZ spotrebiteľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1 OZ spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 2 OZ za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa § 53 ods. 3 OZ ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 5 OZ neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 53 ods. 6 OZ ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Pri posudzovaní obdobnosti prípadov sa prihliada najmä na finančnú situáciu spotrebiteľa, spôsob a mieru zabezpečenia jeho záväzku, objem poskytnutých peňažných prostriedkov a lehotu splatnosti.

Systém ochrany zavedený Smernicou Rady 4. 93/13/EHS z 5. apríla 1993, ktorá bola implementovaná do slovenského právneho poriadku, vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti (rozsudok Banco Espanol de Crédito).

Podľa § 1 ods. 1, 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení platnom ku dňu uzatvorenia zmluvy (k 17.6. 2013) (ďalej len ZoSÚ) tento zákon upravuje práva a povinnosti súvisiace s poskytovaním spotrebiteľského úveru na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, podmienky poskytovania spotrebiteľského úveru, náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, spôsob výpočtu celkových nákladov spotrebiteľa spojených s poskytovaním spotrebiteľského úveru a ďalšie opatrenia na ochranu spotrebiteľa. Spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi.

Podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru.

Podľa § 7 ods. 2 ZoSÚ Spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje potrebné na posúdenie schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver; tým nie je dotknuté právo veriteľa využívať informácie o spotrebiteľovi z príslušnej databázy za podmienok ustanovených osobitným zákonom.

Podľa § 9 ods. 1 ZoSÚ zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu. Každá zmluvná strana dostane najmenej jedno jej vyhotovenie v listinnej podobe alebo na inom trvanlivom médiu, ktoré je dostupné spotrebiteľovi.

Podľa § 9 ods. 2 ZoSÚ zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať tieto náležitosti:

- c) adresu predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť
- f) dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru,
- k) výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia,

Podľa § 11 ods. 1 ZoSÚ poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak

- a) zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá písomnú formu podľa § 9 ods. 1
- b) neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k), r) a y) a § 10 ods. 1,
- d) v zmluve o spotrebiteľskom úvere uvedená nesprávne ročná percentuálna miera nákladov v neprospech spotrebiteľa.

Podľa § 80 písm. c) O.s.p. návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Podľa § 156 ods. 3 O. s. p. Súd môže v rozsudku, ktorý sa týka sporu zo spotrebiteľskej zmluvy, aj bez návrhu vysloviť, že určitá podmienka používaná v spotrebiteľských zmluvách dodávateľom je neprijateľná; v takom prípade súd uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dojednané v spotrebiteľskej zmluve.

Predmetom konania je určenie, že úver poskytnutý na základe zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 17.6.2013, uzavretej medzi žalobcom a žalovaným, je bezúročný a bez poplatkov.

Súd skúmal, či je u žalobcu splnená podmienka naliehavého právneho záujmu v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. na určení, že predmetný úver, poskytnutý na základe vyššie uvedenej úverovej zmluvy, je bezúročný a bez poplatkov. V prípade určovacej žaloby je žalobca povinný totiž preukázať splnenie podmienky jej procesnej prípustnosti v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p., pričom vyriešenie procesnej prípustnosti žaloby podľa § 80 písm. c/ O.s.p. prioritne pri správnom právnom postupe súdu predchádza postupu súdu pri hodnotení vecnej stránky prípadu. Žalobca žiadal určiť, že úver, poskytnutý na základe zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 17.6.2013, je bezúročný a bez poplatkov.

Podľa názoru súdu žalobca, ako spotrebiteľ, preukázal naliehavý právny záujem na určení, že predmetný úver je bezúročný a bez poplatkov v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p., keďže určovacím rozhodnutím súdu sa u žalobcu odstráni stav jeho právnej neistoty, zlepší sa jeho právne postavenie, odstráni sa spornosť daného právneho vzťahu. Určovacím výrokom súdu sa dosiahne ochrana práv a právom chránených záujmov žalobcu ako spotrebiteľa aj v zmysle Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Predmetná spotrebiteľská zmluva podlieha povinnej súdnej kontrole, preto súd skúmal, či zmluva bola uzavretá v súlade so zákonom, či neodporuje zákonu - OZ, zákonu o spotrebiteľských úveroch, či neobsahuje neprijateľné podmienky zmluvy, teda absolútne neplatné podmienky zmluvy a či žalobca je povinný zaplatiť žalovanému aj úroky, aj poplatky uvedené v zmluve o úvere alebo je povinný zaplatiť len istinu.

Z vykonaného dokazovania vyplýva, že účastníci konania uzavreli zmluvu o revolvingovom úvere. Uvedený typ zmluvy je upravený v Obchodnom zákonníku a patrí medzi tzv. absolútne obchody. Na druhej strane je tiež nepochybné, že žalobca v danom prípade vystupoval ako fyzická osoba, ktorá pri uzavretí zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti, teda ako spotrebiteľ, kým žalovaný pri poskytovaní úveru vystupoval v rámci svojej podnikateľskej činnosti, teda ako dodávateľ. Po zohľadnení obsahu uzavretej zmluvy, povahy jej účastníkov, výšky úveru a práv a povinností jednotlivých strán je zrejmé, že táto spĺňa podmienky spotrebiteľského úveru. V takomto prípade okrem úpravy zmluvy o úvere je potrebné prihliadať aj na úpravu zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov, ktorý je úpravou

„lex specialis“ k úprave Obchodného zákonníka a takáto zmluva musí mať náležitosti upravené týmto zákonom. Zároveň je potrebné aplikovať aj ustanovenia OZ, a to § 53 a nasl., ktoré obsahujú úpravu spotrebiteľských zmlúv.

Ustanovenie § 53 OZ vychádza z toho, že predovšetkým spotrebiteľ v dobrej viere uzatvára zmluvu s dodávateľom, od ktorého očakáva, že vzhľadom na jeho podnikanie a ponúkaný tovar a služby koná profesionálne a oproti spotrebiteľovi so znalosťou ponúkaného tovaru a služieb, čo zodpovedná poctivému prístupu k podnikaniu. Citované zákonné ustanovenie vyjadruje snahu, aby dodávateľ v spotrebiteľských zmluvách pristupoval k tvorbe podmienok v súlade s dobrými mravmi. Je nutné zdôrazniť, že spotrebiteľ v súčasných podmienkach štandardizácie produktov bežnej spotreby, ako aj zmluvných podmienok, má iba fiktívnu možnosť ovplyvniť podstatu zmluvných podmienok, ktoré sú mu zo strany dodávateľa predložené, pričom často vzhľadom na ich rozsiahlosť a použitú právnu terminológiu nemá možnosť, či už vôbec prečítať alebo pochopiť ich obsah. Ochrana spotrebiteľa sa týka formulárových zmlúv, ktoré sú uzatvárané na základe formulovaného zmluvného formulára, ktorý má dodávateľ vopred pripravený a ktorý používa v dvoch alebo viacerých prípadoch, pričom spotrebiteľ spravidla obsah zmluvy nemení.

Jednou z náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere v čase podpisu zmluvy medzi účastníkmi konania boli údaje o termíne konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, ročnej úrokovej sadzbe, výške, počete a termíne splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, RPMN a priemerná hodnota RPMN ku dňu podpísania zmluvy, ako aj adresa predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť. Ide o údaje, ktoré majú napomôcť spotrebiteľovi zorientovať sa v množstve ponúk od rôznych inštitúcií poskytujúcich úvery a porovnať si cenu toho ktorého úveru.

V zmluve o revolvingovom úvere chýba adresa predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť, tiež chýba údaj o termíne konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, výška, počet a termíny splatnosti istiny, úrokov a iných poplatkov - v zmluve je uvedený len údaj o výške mesačnej splátky vrátane úrokov a poplatkov bez špecifikácie koľko činí mesačná istina, úrok a iné poplatky (§ 9 ods. 2 písm. c/ f/, k/ zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy).

Absenciu týchto údajov zákon č. 129/2010 Z.z. sankcionuje v § 11 ods. 1 písm. b/ zák. č. 129/2010 Z.z. tým, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, teda dlžník je povinný vrátiť veriteľovi iba sumu, ktorá mu bola poskytnutá.

Za takéhoto stavu súd dospel k záveru, že predmetný spotrebiteľský úver poskytnutý na základe zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 17.6.2013 sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

Ďalej súd uvádza, že pokiaľ ide o spotrebiteľský vzťah, má sa za to, že musí ísť o také zmluvné dojednanie medzi dodávateľom a spotrebiteľom, ktoré obstojí v rámci povinnej súdnej kontroly neprijateľných podmienok so zreteľom na povahu a obsah a všetky osobitosti právneho úkonu, so zreteľom na vzájomné práva a povinnosti účastníkov spotrebiteľskej zmluvy a v neposlednom rade i so zreteľom na sankcionovanie nesplnenia povinnosti na strane oboch účastníkov.

K tomu je potrebné uviesť, že zmluvné dojednania medzi účastníkmi spotrebiteľskej zmluvy podliehajú súdnej kontrole vo svetle imperatívu dobrých mravov.

Rozpor s dobrými mravmi predstavuje také konanie, ktoré je zjavne právne neprijateľné, pretože je z hľadiska oprávnených záujmov strán a spoločnosti hrubo nevyvážené.

V revolvingovej zmluve bola stanovená ročná úroková sadzba úveru vo výške 70,01 %, ročná úroková sadzba revolvingu 80,98 %.

Úroky dohodnuté pri poskytovaní úveru predstavujú odmenu za užívanie požičanej sumy, právny poriadok výslovne neupravuje, v akej výške je možné pri úvere dohodnúť úroky. Z tejto skutočnosti nemožno vyvodzovať, že by výška úrokov závisela len od dohody účastníkov zmluvy, pretože tu platí ustanovenie § 3 ods. 1 OZ. S poukazom na toto ustanovenie je súd toho názoru, že určená ročná úroková sadzba úveru vo výške 70,01 % a ročná úroková sadzba revolvingu vo výške 80,98 % je v rozpore s dobrými mravmi a vzhľadom na súdom zistené priemerné úrokové miery - nové obchody

v čase uzatvorenia úverovej zmluvy- 15,77 % ročne pri spotrebiteľských úveroch s fixáciou od 1- do 5 rokov, žalovaným poskytnutá ročná úroková sadzba úveru 70,01 % a revolvingu 80, 98 % je jednoznačný úžernický úmysel veriteľa a ako taká nemôže požívať súdnu ochranu a je nutné ju hodnotiť ako neprijateľnú, odporujúcu dobrým mravom, takéto prevýšenie v danom prípade až viac ako 4 násobne, resp. 5 násobne, je netolerovateľné zvlášť v spotrebiteľských zmluvách.

Neprimerane vysoké úroky dojednané pri zmluve o spotrebiteľskom úvere sú všeobecne považované za odporujúce uznávaným pravidlám správania, sa mravným princípom spoločenského poriadku, teda sú v rozpore s dobrými mravmi. Požiadavka na neprimerané zmluvné úroky môže za istých okolností v sebe obsahovať i skutkovú podstatu trestného činu úžery, kedy dohoda o neprimeraných úrokoch je neplatná pre rozpor so zákonom alebo v iných prípadoch pre rozpor s dobrými mravmi. Podľa ustanovenia § 3 ods. 1 OZ je úlohou súdu, aby podľa svojho uváženia v každom jednotlivom prípade vzhľadom na rozhodujúce okolnosti starostlivo posúdil, či konanie účastníka občianskoprávneho vzťahu je v súlade alebo v rozpore s dobrými mravmi.

Pri dojednávaní úrokov zo spotrebiteľského úveru koná v súlade s dobrými mravmi len ten veriteľ, ktorý požaduje od dlžníka (spotrebiteľa) primeraný úrok, teda primeranú odplatu za užívanie poskytnutej istiny a ktorý svoje voľné peňažné prostriedky mieni „zhodnotiť“ obvyklým spôsobom. Nezodpovedá všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, aby veriteľ poskytoval úvery za neprimerané až úžernícke úroky. Neprimeranou, a preto odporujúcou dobrým mravom, je taká výška úrokov zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednania obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám, uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov. Úrok 4, resp. 5 násobne vyšší podstatne prevyšuje obvyklú odplatu na finančných trhoch.

Judikatúra súdov nikde nespochybnila, že primerané úroky nie sú v rozpore s pravidlami správania sa, ktoré sú v spoločnosti v prevažnej miere uznávané a predstavujú fundamentálny hodnotový poriadok (napr. rozhodnutie NS SR sp. zn. 1MCdo 1/09 z 31.07.2009, NS SR sp. zn. 5Cdo/26/2011 z 26.04.2012, KS Prešov sp. zn. 3Co/67/2012z 24.10.2012).

Podľa právneho názoru vysloveného KS Prešov sp. zn. 6Co/138/2012 z 07.05.2013 cena plnenia (vrátané úrokov) nie je vyňatá zo súdnej kontroly jej primeranosti a ani kontroly podľa generálnej klauzuly (§ 53 ods. 1 OZ) s odkazom na rozsudok súdneho dovar C 484/08-Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid proti Asociación de Usuarios de Servicios Bancarios.

Účastníkmi konania dojednaná úroková sadzba úveru 70,01 % ročne a revolvingu 80,98 % ročne podľa názoru súdu neobstojí pri posudzovaní súladu jej výšky so zákonným znením ustanovenia § 53 ods. 6 OZ. účinného od 01.06.2010, ale ani s poukazom na znenie ustanovenia § 1 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 238/2008 Z.z., ktorým sa ustanovovala výška, ktorú nesmie prevýšiť odplata za poskytnutie úveru a ktoré bolo zrušené k 11.6.2010.

Ďalej súd poukazuje na skutočnosť, že pri poskytnutej sume úveru 1 500 eur je celková čiastka, ktorú musí dlžník zaplatiť, vo výške 3 698,40 eur (úver + úroky za celú dobu čerpania úveru), čo je cca 247 % a pri poskytnutom revolvingu 759,77 eur je celková suma, ktorú musí dlžník zaplatiť, vo výške 1 847,20 eur (revolving+ úroky za celú dobu čerpania revolvingu), čo je 232 %, takto dojednané odmeny (úroky) sú vyššie ako samotná istina. Takúto zmluvnú odmenu súd považuje za neprimeranú a v rozpore s dobrými mravmi, pretože dojednaná odmena je vyššia ako samotná istina.

Súd tiež považuje dojednanú zmluvnú odmenu - 367,49 eur, čo je odplata za poskytnutie služby, a to z poskytnutého úveru je to 46 % okrem úrokov, teda súd považuje takúto zmluvnú podmienku za neprijateľnú aj z dôvodu jej neurčitosti. Odmena by mala korešpondovať nejakému predmetu plnenia. V zmluve o revolvingovom úvere, ani v zmluvných dojednaniach, nie je špecifikované, z čoho, resp. za čo predmetná zmluvná odmena má byť veriteľovi zaplatená. Dá sa len predpokladať, že táto odmena je za uzavretie zmluvy, teda asi za napísanie, resp. za posúdenie bonity záujemcom o úvere, ale možno ju aj vysvetľovať ako odmenu za poskytnutie úveru. V prípade, že by mal súd chápať, že dojednaná zmluvná odmena je odmenou za poskytnutie úveru, ide podľa názoru súdu o duplicitnú odmenu, nakoľko odmena za poskytnutie úveru je obsiahnutá, resp. zahrnutá v úrokovej sadzbe za poskytnutý úver.

Za neprijateľnú sa považuje aj zmluvná podmienka vyjadrujúca finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dané a slúži v skutočnosti záujmom dodávateľa (tzv. teória skutočného plnenia spomínaná najčastejšie v súvislosti s poplatkami v spotrebiteľských úverových

vzťahoch). Podľa názoru súdu pre spotrebiteľa je vždy neprijateľné spoplatňovanie akýchkoľvek úkonov a služieb dodávateľa, ktorými spotrebiteľovi neposkytuje skutočné protiplnenie, ale naopak tieto sú poskytované (vykonávané) vo vlastnom záujme dodávateľa.

Okrem zjavne neprímeranej ceny úveru sprevádzali predmetný úverový vzťah neštandardné okolnosti. Predmetný úver, ktorý zobral žalobca u žalovaného, bol v poradí štvrtý. Pred poskytnutím tohto úveru boli žalobcovi poskytnuté ďalšie minimálne 4 úvery - podľa úverových zmlúv č. XXXXXXXXXX, XXXXXXXXXX, XXXXXXXXXX, XXXXXXXXXX a tiež podľa úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXX uzavretej dňa 17.6.2013. Z úverov od žalovaného je zrejmý takzvaný aspekt „úveru na úver“. Podľa prehľadu úverov žalobcu u žalovaného boli v krátkom období, (dojednané dva úvery v jeden deň a to dňa 17.6.2013 aj úver podľa zmluvy č. XXXXXXXXXX - vo výške 900 eur a aj predmetný úver podľa zmluvy č. XXXXXXXXXX vo výške 1 500 eur, pričom z tohto úveru uhradil žalobca po dohode so žalovaným pohľadávku z predchádzajúceho úveru č. zmluvy XXXXXXXXXX vo výške 367,49 eur. Nešlo o úvery vo vysokých sumách, avšak za vysokú cenu. Ak sa drobné úvery za vysokú cenu poskytujú tomu istému spotrebiteľovi po sebe, niet z hľadiska možného negatívneho sociálneho dopadu na sociálnu sféru dlžníka dôvod rozlišovať medzi objemovo väčším úverom a viacerými drobnými úvermi.

Nový úver za vysokú cenu je síce vnímaný zo strany spotrebiteľa ako záchranný produkt, no v skutočnosti, ak je spotrebiteľ vo finančnej tiesni a berie úver, aj keď nemá na jeho splatenie a spolieha sa na prax veriteľa, že po čiastočnom zaplatení sa bude „vec riešiť novým úverom“, takýto postup veriteľa je bez dobrej starostlivosti a obojstranne ide o nezodpovedný postup. Kým zo strany spotrebiteľa ide o prirodzený postup v zmysle „potrebujem, dávajú a preto beriem“, tak zo strany dodávateľa ide o postup bez odbornej starostlivosti, ktorý civilistika zohľadňuje pri vyhodnocovaní vady právneho úkonu.

Veriteľ musí počítať s vyvodením dôsledkov zo strany súdu súvisiacich s podcenením bonity dlžníka. Je neakceptovateľné, aby sa spotrebiteľom poskytovali úvery do takej miery, že na dlhé až viacročné obdobie sa spotrebiteľia nezodpovednou úverovou praxou veriteľov zaúverujú až do nezvládnuteľných rozmerov. Opatrenia súdu sú v takýchto prípadoch plne kompatibilné s cieľmi Smernice o spotrebiteľských úveroch (bod 26 preambuly).

Z vyjadrenia žalovaného vyplýva, že tvrdenie žalobcu o finančnej tiesni považuje za právne nedôvodné, že finančná tiesň nie je právne relevantným dôvodom na vyvodenie neplatnosti zmluvného vzťahu. K tomu súd uvádza, že bez ohľadu na povahu tiesne, a teda aj využitie finančnej tiesne dlžníka v spojení s neprímeranou hodnotou protiplnenia predstavuje podľa názoru súdu konanie v rozpore s dobrými mravmi a na finančnom trhu pri požiadavke odbornej starostlivosti je takáto úverová politika neakceptovateľná.

Zmluva o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXX, uzatvorená medzi účastníkmi konania, dňa 17.6.2013 neobsahuje povinné náležitosti v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch, absencia ktorých spôsobuje, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov (§ 11 ods. 1 písm. b/ zákona č. 129/2010 Z.z.), ako aj obsahuje vyššie uvedené neprijateľné zmluvné podmienky, teda neplatné podmienky zmluvy v zmysle § 53 ods. 5 a § 39 a § 41 OZ.

Na základe uvedeného po zhodnotení vykonaného dokazovania a s poukazom na citované zákonné ustanovenia súd žalobe vyhovel a určil, že úver poskytnutý na základe predmetnej zmluvy o RÚ č. XXXXXXXXXX je bezúročný a bez poplatkov. Súd pri rozhodovaní prihliadol aj na skutočnosť, že žalobca v tomto konaní neuplatňoval bezdôvodné obohatenie, preto súd nepreskúmaval, akú sumu z poskytnutého úveru žalobca skutočne uhradil žalovanému.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal. V prejednávanej veci žalobca mal vo veci plný úspech, ale žiadne trovy konania si neuplatňoval a zo spisu nevyplýva, aby mu nejaké trovy konania vznikli, preto mu súd náhradu trov konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie, ktoré možno podať na tunajšom súde do 15 dní odo dňa jeho doručenia.

Podľa § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p.,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O.s.p.),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa ust. § 205 ods. 3 O.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Podľa § 205a ods. 1 O.s.p. skutočnosti alebo dôkazy, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa, sú pri odvolaní proti rozsudku alebo uzneseniu vo veci samej odvolacím dôvodom len vtedy, ak

- a) sa týkajú podmienok konania, vecnej príslušnosti súdu, vylúčenia sudcu (prísediaceho) alebo obsadenia súdu,
- b) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej,
- c) odvolateľ nebol riadne poučený podľa § 120 ods. 4, rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Podľa § 205a ods. 2 O. s. p. ustanovenie odseku 1 sa nepoužije v konaniach podľa § 120 ods. 2.

Odvolanie je potrebné predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis, ak je to potrebné. Ak účastník nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jeho trovy.

Podľa § 251 O. s. p. ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.